

УДК 792.08 (=161.2)-054.72 : 821.161.2 І.Франко

ВИСТАВИ ЗА ТВОРАМИ І. ФРАНКА НА СЦЕНІ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ

Валеріян РЕВУЦЬКИЙ

4012 West 40 th. Avenue, Vancouver BC V6 N3 C1, Canada

Укладений список вистав, здійснених в діяспорі за драмами Івана Франка, засвідчує високу оцінку драматургічної спадщини письменника – оцінку, що не залежала від суспільно-політичних поглядів (лівих чи правих) тих, хто давав сценічне життя Франковим творам. У спискові є також постанови інсценізацій прозових творів Івана Франка – “Захар Беркут” і “Борислав сміється” – де яскраво відчуваємо впливи сценаріїв до фільмів ВУФКУ, зреалізованих в 1927–1929 рр. за цими повістями.

Мусимо ствердити, що всі вистави драм Франка в діяспорі пройшли в традиційному виконанні. Оригінальних інтерпретацій не помічено. Нечисленні рецензії, які вдалося знайти, на жаль, не можна вважати професійною критикою, що висвітлювала б деталі самого виконання. Майже вся вона носила “епітетологічний” характер (той був “добрий” у своїй ролі, а той “не такий добрий”). Така критика ставила собі за основну мету заохотити більше осіб до участі у виставах і, звичайно, всі вистави творили масив аматорського театру, хоча ними часом і керували професійні сили. Але й ті, якщо в минулому належали до професійного театру, в діяспорі віддавали час своїй праці поза театром, і в результаті робилися часткою аматорського театру. Винятком хіба може бути вистава “Украдене щастя” Ансамблю Українських Акторів у Німеччині, де учасники могли присвятити увесь свій час театрові.

Для дослідження списку було використано деякі спогади акторів та дані зі збірників “Наш театр”, виданих Науковим Товариством ім. Шевченка у США 1975 та 1992 рр. Однак найкращим джерелом був збірник “Наша сцена”, який видало Товариство “Кобзар” 1981 р. у Канаді. В “Нашій сцені” подано список театральних вистав, що їх здійснили драматичні гуртки в 1907-1973 рр.

1. 1915 р., 16 січня, “Будка ч.27”. Вінніпег, Манітоба, Канада
2. 1918 р., 5 жовтня, “Украдене щастя”. Гамільтон, Онтаріо, Канада
3. 1919 р., 5 квітня, “Украдене щастя”. Вінніпег, Манітоба, Канада
4. 1919 р., 16 жовтня, “Будка ч.27”. Вінніпег, Манітоба, Канада
5. 1919 р., 16 серпня, “Будка ч.27”. Вінніпег, Манітоба, Канада
6. 1923 р., 22 грудня, “Украдене щастя”. Вінніпег, Манітоба, Канада
7. 1926 р., 24 квітня, “Украдене щастя”. Вінніпег, Манітоба, Канада
8. 1929 р., 11 травня, “Украдене щастя”. Брукленд, Манітоба, Канада
9. 1930 р., 8 лютого, “Борислав сміється”. Вінніпег, Манітоба, Канада
10. 1930 р., 1 березня, “Борислав сміється”. Вінніпег, Манітоба, Канада
11. 1930 р., 1 березня, “Украдене щастя”. Ст. Боніфакс, Манітоба, Канада
12. 1930 р., 9 листопада, “Будка ч.27”. Содбюрі, Онтаріо, Канада
13. 1931 р., 4 січня, “Захар Беркут”. Брендон, Манітоба, Канада
14. 1932 р., 28 травня, “Учитель”. Транскона, Манітоба, Канада

15. 1935 р., 28 грудня, “Украдене щастя”. Пойнт Доглас, Онтаріо, Канада
16. 1939 р., 7 квітня, “Украдене щастя”. Ванкувер, В.С. Канада
17. 1939 р., 14 жовтня, “Украдене щастя”. Вінніпег, Манітоба, Канада
18. 1942 р., 1 березня, “Украдене щастя”. Брантфорд, Онтаріо, Канада
19. 1946 р. “Украдене щастя”, Ріміні, Італія (вистава йшла в чоловічому складі в таборі полонених Української національної Армії: Микола – Степан Столярчук, Михайло – Степан Мамалига, Анна – Зенон Гайовський, Настя – Микола Французенко. Режисер – С.Столярчук)
20. 1946 р. “Украдене щастя”, Ансамбль Українських акторів під керівництвом В.Блавацького в складі: Микола – Богдан Паздрій, Михайло – Євген Курило, Анна – Віра Левицька, режисер – Б.Паздрій, Німеччина
21. 1947 р., 29 листопада, “Украдене щастя”. Вінніпег, Манітоба, Канада
22. 1948 р., 11 квітня, “Украдене щастя”. Віндзор, Онтаріо, Канада
23. 1949 р., 22 січня, “Украдене щастя”. Торонто, Онтаріо, Канада
24. 1949 р., 20 лютого, “Украдене щастя”. Вест Торонто, Онтаріо, Канада
25. 1949 р. “Украдене щастя”, Торонто. В головному складі: Микола – Лаврентій Кемпе, Анна – Василина Козаченко, Михайло – Володимир Раєвський. Режисер – Л.Кемпе
26. 1950 р., 28 травня, “Будка ч.27”. Торонто, Онтаріо, Канада
27. 1950 р., 23 грудня, “Украдене щастя”. Париж, Франція. В основному складі: Микола – Терентій Маяцький, Анна – Євгенія Чайка, Михайло – Борис Дніпровий
28. 1952 р., 4 травня, “Украдене щастя”. Торонто, Онтаріо, Канада
29. 1953 р., 28 березня, “Украдене щастя”. Ванкувер, В.С.Канада
30. 1955 р., 19 травня, “Майстер Черняк”. Вінніпег, Манітоба, Канада
31. 1956 р., 21 січня, “Учитель”. Вінніпег, Манітоба, Канада
32. 1956 р., 24 березня, “Борислав сміється”. Вінніпег, Манітоба, Канада
33. 1956 р. “Украдене щастя”. Вистава Українського Мистецького Товариства в Сідней, Австралія. Режисери Я.Масляк, Л.Дорошенко.
34. 1957 р. “Украдене щастя”, Театр ім. Л.Курбаса, Мельбурн, Австралія. режисер Степан Крижанівський.
35. 1959 р., 2 травня, “Бориславська трагедія”, Вінніпег, Манітоба, Канада
36. 1966 р. “Украдене щастя”, “Нова сцена”, Чикаго, США. В основному складі: Анна – В.Денисенко, Микола – І.Матушко, Михайло – Б.Глібчук.
37. 1973 р., 2 листопада, “Украдене щастя”. Торонто, Онтаріо, Театр “Заграда”. Виставу було показано на гастролях в Нью-Йорку, Філядельфії, Детройті, Клівланді та Чикаго. В основному складі виступали: Анна – Ніна Теліжин, Микола – Михайло Лялька, Михайло – Тарас Парченко. Режисер – Юрій Бельський. Відомий актор Йосип Гірняк гру Н.Теліжин в ролі Анни оцінив як значно кращу від гри Наталі Ужвій у Київському театрі ім. Франка (1940)

Стаття надійшла до редколегії 30.09.2005

Прийнята до друку 06.03.2006